

спеціального права, наданого даному громадянину (права керування транспортними засобами, права полювання); 6) позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю; 7) громадські роботи; 8) виправні роботи; 9) суспільно корисні роботи; 10) адміністративний арешт; 11) арешт з утриманням на гауптвахті [3]. Але наприклад, адміністративні правопорушення скоєні військовою особою під час воєнного стану діють після складання протоколу та мають такі види стягнень: 1) попередження/зауваження; 2) штраф; 3) утримання на гауптвахті [4].

Також треба звернути увагу на те що з 24. 02. 2022 року в Україні почалося підвищення санкцій за скоєння адміністративного злочину. Це можна побачити в Законі України «Про адміністративні правопорушення», Законопроектах та інших нормативно-правових актів України.

Отже, особливості розгляду адміністративних справ в воєнний час не змінилися, але з'явилися певні умови воєнного стану в Україні вимагають певних особливостей розгляду справ про адміністративні правопорушення: 1) посилення відповідальності; 2) підвищений рівень обґрунтованості рішень (моральний аспект); 3) швидкість розгляду справ; 4) підвищений рівень обережності; 5) збереження прав людини; 6) збереження демократії України.

Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24.02.2022 р. № 64/2022 : станом на 14 лют. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (дата звернення: 24.02.2023).

Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII : станом на 31 груд. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 24.02.2023).

Адміністративне правопорушення і адміністративна відповідальність. Платформа правових консультацій - WikiLegalAid. URL: https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/Адміністративне_правопорушення_і_адміністративна_відповідальність (дата звернення: 24.02.2023).

Військові адміністративні правопорушення. Платформа правових консультацій - WikiLegalAid. URL: https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/Військові_адміністративні_правопорушення (дата звернення: 24.02.2023).

УДК 342.951

DOI: 10.31733/17-03-2023-283-285

Дар'я КОЧКІНА

курсант ННІ права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції

Науковий керівник:

к.ю.н., доц. **Олена СОЛДАТЕНКО**

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

СТАТУС МЕДИЧНОГО ПЕРСОНАЛУ ПІД ЧАС ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ

Декларація про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин та співробітництва між державами відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй від 24.10.1970 р., Декларація про посилення ефективності принципу відмови від погрози силою або її застосування в міжнародних відносинах від 18.11.1987 р. та інші міжнародно-правові документи затверджують дію імперативного принципу незастосування сили або погрозою сили, відповідно до якого в міжнародному просторі діє юридична заборона ведення війн та застосування сили. Проте, попри його закріплення, імплементація вищезазначеного принципу так і не була здійснена, а тобто війни та інші види збройних конфліктів продовжують своє існування в міжнародній спільноті, тому, наразі, вкрай необхідним є вирішення проблеми захисту жертв цих конфліктів.

Ще на першому засіданні Міжнародного комітету Червоного Хреста, що відбулося 17.02.1863 р., було запропоновано надання нейтрального статусу медичному персоналу, регламентація якого відбулася завдяки прийняттю Додаткового протоколу до Женевських

конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I) від 8 червня 1977 року № 995_199, що був першим міжнародно-правовим документом, який здійснив визначення осіб, що належать до категорії медичного персоналу.

Таким чином, відповідно до ст. 8 вищезазначеного міжнародно-правового акта до медичного персоналу належать особи, які призначені стороною, що перебуває в конфлікті, виключно для медичних цілей, для адміністративно-господарського забезпечення медичних формувань чи для роботи на санітарно-транспортних засобах та для адміністративно-технічного забезпечення. До медичного персоналу відносяться такі категорії осіб: 1. медичний персонал сторони, що перебуває в конфлікті, як військовий, так і цивільний, включаючи персонал, зазначений в Першій і Другій конвенціях, та персонал, який придано організаціям цивільної оборони; 2. медичний персонал національних товариств Червоного Хреста та інших національних добровільних товариств допомоги, належним чином визнаних і уповноважених стороною, що перебуває в конфлікті; 3. медичний персонал медичних формувань або санітарно-транспортних засобів, зазначених у статті 9, пункт 2 [1].

Отже, ця категорія виступає нейтральною неупередженою стороною в конфлікті, виходячи з їх прав та обов'язків – захист жертв збройних конфліктів. Відповідно до ст. 33 III Женевська конвенція: «Про поводження з військовополоненими» від 12 серпня 1949 року № 995_153, медичний персонал у разі полону не може вважатися військовополоненими, проте користуються захистом та можливістю продовжувати виконувати свої функції. Захоплення в полон іншою стороною конфлікту осіб зі складу медичного персоналу відповідно до ст. 33 Женевської конвенції може бути здійснено лише з метою надання допомоги іншим військовополоненим та вони не набудуть статусу військовополонених, проте користуватимуться захистом та відповідними пільгами, передбаченими цією Конвенцією [2].

Медичний і духовний персонал можуть бути призначені як на постійній, так і на тимчасовій основі, від чого і залежить постійність міжнародного захисту їх правового статусу. У випадку надання призначення медичного персоналу на тимчасовій основі, такий захист надається цим категоріям на період виконання поставлених перед ними гуманних завдань з метою полегшення даного процесу. Таке особливе привілейоване відношення скасовується у разі порушення нейтралітету свого правового статусу медичного й духовного персоналу та залучення до здійснення воєнних дій під час збройного конфлікту. В такому випадку, у разі полону особа не набуде статусу військовополоненого, а буде притягнута до відповідальності, за певних обставин за вчинення воєнного злочину.

Проте, існують суперечливі ситуації, коли медичний персонал належить до сторони конфлікту в громадянській війні (М'янмі, Сирія), уряду, що веде бойові дії (Афганістан), руху протесту (Бахрейн) чи заколоту. У такому випадку неміжнародного конфлікту, ми погоджуємося з думкою Ф. Кальсховена, який стверджує, що «в конфлікті, який визначає долю країни недоречним є термін нейтральність», оскільки попри їх відношення до іншої сторони конфлікту, їм повинен бути наданий привілейований правовий статус медичного персоналу [3, с. 1002]. Неправильне трактування обов'язкової ознаки медичного персоналу – нейтралітет, є джерелом підвищеної небезпеки для медичного персоналу, адже в умовах, наприклад, громадянської війни ворожий медичний персонал може інтерпретуватися іншою стороною конфлікту як намагання приховати їх приналежність до руху протесту, заколоту та інших збройних формувань. Тому, дотримання принципу нейтралітету медичного персоналу в таких випадках створює плутаницю та іноді може спричинити виправдання нападів на таких осіб.

Отже, відведення для медичного персоналу окремої категорії було здійснено у зв'язку з їх правами й обов'язками, а саме захист жертв збройних конфліктів, що здійснюється завдяки нейтральності осіб зі складу такої категорії. Така неупередженість досягається завдяки забороні участі у безпосередньо військових діях, у разі порушення цієї заборони, такі особи втрачають відповідний статус. Тому правильність визначення цього аспекту є дуже важливим, оскільки збройні формування можуть інтерпретувати це як спробу приховати приналежність осіб зі складу медичного персоналу до якоїсь зі сторін конфлікту, тому, наразі, у зв'язку з великою кількістю міжнародних та неміжнародних збройних конфліктів потреба у більш ґрунтовному дослідженні даної теми зростає.

1. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I): Протокол, Міжнародний документ від 08.06.1977 р. № 995_199. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#o273 (дата звернення: 20.02.2023).

2. Про поводження з військовополоненими: III Женевська конвенція, Міжнародний документ від 12.08.1949 р. № 995_153. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153#o171 (дата звернення: 20.02.2023).

3. Kalshoven F. International humanitarian Law and violation of medical neutrality: F. Kalshoven. Reflections on the Law of War: Collected Essays. Leiden, Netherlands and Boston. MA, 2007. P. 1002.

УДК 342.951+342.78

DOI: 10.31733/17-03-2023-285-287

Микола ШВЕЦЬ

студент ННІ права та інноваційної освіти

Науковий керівник:

д.ю.н., проф. **Василь ІЛЬКОВ**

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ВОЄННОГО СТАНУ

Зміст правового режиму воєнного стану, порядок його введення та скасування, правові засади діяльності органів державної влади, військового командування, військових адміністрацій, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій в умовах воєнного стану, гарантії прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб, визначено Законом України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 р. № 389-VIII (далі – Закон № 389). Правовою основою введення воєнного стану є Конституція України, цей Закон та Указ Президента України про введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях, затверджений Верховною Радою України.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. Дане питання вичали в працях А. В. Басов, С. О. Кузнiченко, В. М. Комарницький та ін.

Виклад основного матеріалу. У правовій літературі під «режимом» розуміють доволі різні явища правової дійсності, зокрема, як режим розглядається законність, порядок організації механізму правового регулювання, спосіб або сукупність способів правового регулювання, юридико-технічний інститут, що охоплює сукупність правових і організаційно-технічних заходів тощо [1, с. 8].

Під адміністративно-правовим режимом розуміється певне поєднання адміністративно-правових засобів регулювання, опосередковане централізованим порядком, імперативним засобом юридичного впливу, який виявляється в тому, що суб'єкти правовідносин займають юридично нерівні позиції. Іншою є думка Ю.А. Тихомирова. На його розуміння, адміністративно-правові режими становлять окремий вид регулювання, у межах якого створюється й використовується певна комбінація юридичних, організаційних та інших засобів для забезпечення того чи іншого державного стану. Більше того, розглядувані режими характеризуються особливим порядком діяльності суб'єктів права в різних сферах державного життя, спрямованих на цільову й функціональну діяльність цих суб'єктів на тих ділянках, де потрібні додаткові засоби для підтримання необхідного державного стану [2, с. 6].

Відповідно, зміст правового режиму галузі адміністративного права (галузевий правовий режим) визначається її предметом регулювання та особливостями побудови і реалізації адміністративно-правових юридичних конструкцій. При цьому в межах галузі існує велика кількість адміністративно-правових режимів, що пов'язані з окремим специфічними умовами (ситуаціями) в державній діяльності чи суспільному житті та базуються, залежно від мети регулювання і інших особливостей правовідносин, на різних типах юридичних конструкцій, використовують специфічні поєднання